

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 9Co/155/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8114213836
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 01. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marek Kohút
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8114213836.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v právnej veci žalobcu: CETELEM SLOVENSKO a.s., so sídlom Panenská 7, Bratislava, IČO: 35 787 783 zastúpeného Advokátska kancelária JUDr. Marek Czompoly, s. r. o. so sídlom Ventúrska 16, Bratislava, IČO: 47 234 547, proti žalovanej: Q. L., G.. XX.X.XXXX, K. O., B. XX, zastúpená JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, so sídlom ul. Sov. Hrdinov 163/66, Svidník, o návrhu žalovanej na obnovu konania vo veci vedenej Okresným súdom Prešov pod sp. zn. 9C/89/2012, o odvolaní žalovanej proti uzneseniu Okresného súdu Prešov č. k. 11C/201/2014-35 zo dňa 1.10.2014, zhodou hlasov členov senátu takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e uznesenie súdu prvého stupňa.

Žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým uznesením Okresný súd Prešov (ďalej len súd prvého stupňa) zamietol návrh na odklad vykonateľnosti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 9C/89/2012-94 zo dňa 17.10.2012. Zamietol návrh na povolenie obnovy konania a tretím výrokom uložil povinnosť žalovanej nahradiť žalobcovi trovy konania vo výške 142,78 eur na účet jeho právneho zástupcu.

Vychádzal zo zistenia, že žalobca podal na tunajší súd dňa 23.3.2012 žalobu voči žalovanej pod sp. zn. 9C/89/2012, ktorým sa domáhal zaplata sumy 928,93 eur s úrokmi z omeškania vo výške 23,40 % ročne, zo sumy 592,17 eur od 18.4.2011 do zaplata a zákonných úrokov z omeškania, ktoré konkretizoval z príslušnej dlžnej sumy za príslušné obdobie podľa toho, ako čiastočne žalovaná dlh uhrádzala. Žalobu zdôvodnil tým, že uzatvoril so žalovanou úverovú zmluvu, ktorou jej poskytol úverovú kartu s úverovým rámcom 663,88 eur s tým, že žalovaná vyčerpala peňažné prostriedky vo výške 1.736,15 eur a do odstúpenia od úverovej zmluvy uhradila 1.731,26 eur. Žalovaná suma 693,75 eur pritom predstavovala dlh na istine vo výške 592,17 eur, dlžné zmluvné úroky vo výške 95,07 eur a dlžné poistné z úveru vo výške 6,51 eur. Zo spisu tohto súdu 9C/89/2012 vyplýva, že pôvodne bol vydaný platobný rozkaz, voči ktorému žalovaná podala odpor, v ktorom žiadala len o splátkový kalendár. Neskôr sa písomne vyjadrila k žalobe tak, že dlh voči žalobcovi uznáva a v ďalšej časti vyjadrenia popisovala svoju finančnú situáciu. Na pojednávaní, na ktorom bola žalovaná osobne prítomná, sa táto domáhala povolenia mesačných splátok po 12,- eur, keď súd po čiastočnom späťvzatí žaloby konanie v tejto časti zastavil a vo zvyšku žalobe vyhovel s tým, že žalovanej povolil 12,- eur mesačné splátky. Voči tomuto rozsudku nikto z účastníkov odvolanie nepodal, takže rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 18.12.2012.

Citujúc ustanovenia § 228 ods. 1, § 230 ods. 1, 2, všetko O.s.p., súd prvého stupňa uzavrel, že žalovaná síce návrh na obnovu konania podala aj z dôvodu uvedeného v § 228 ods. 1 písm. a) O.s.p., avšak tento dôvod nijakým spôsobom nekonkretizovala a na pojednávaní vysvetlila tým spôsobom, že je nepochybné, že uvedený návrh neobstojí. To, že súd v napadnutom konaní podľa jej

názoru sa nedostatočne vysporiadal s jej postavením ako spotrebiteľkou a že jej neposkytol ochranu ako spotrebiteľke, rozhodne nemôže predstavovať novú skutočnosť, ktorú bez svojej viny nemohla použiť v pôvodnom konaní. Podľa súdu prvého stupňa, ak aby aj súd nedôsledne posúdil návrh žalobcu v pôvodnom konaní, po zohľadnení noriem na ochranu práv spotrebiteľov, keďže nepochybne žalovaná mala status spotrebiteľa s poukazom na § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka, súd prvého stupňa konštatoval, že rozhodnutím by nebol daný dôvod pre obnovu konania. Pri posudzovaní návrhu na obnovu konania je podľa súdu prvého stupňa potrebné vychádzať zo zásady záväznosti a nezmeniteľnosti právoplatného rozhodnutia, čo je zárukou princípu právnej istoty ako jedného zo základných princípov právneho štátu. Náprava rozhodnutia sa spravidla môže docieľiť v riadnom dvojinštančnom postupe formou riadneho opravného prostriedku, žalovaná však takúto možnosť nevyužila. Výnimkou z tohto pravidla sú mimoriadne opravné prostriedky. Medzi ne patrí aj obnova konania z taxatívne vymedzených dôvodov uvedených v § 228 ods. 1 O.s.p.. Podľa súdu prvého stupňa, v návrhu na obnovu konania sa preto nemôže domáhať nápravy prípadných pochybení pri právnom posúdení veci, alebo nesprávnosti procesnej povahy. Na nápravu týchto nesprávností slúžia iné opravné prostriedky. Citujúc uznesenie Najvyššieho súdu SR 3Cdo 98/11 zo dňa 11.8.2011 súd prvého stupňa uzavrel, že vecná nesprávnosť rozhodnutia napádaná v návrhu na obnovu konania nie je dôvodom zakladajúcim procesnú prípustnosť obnovy konania. Dokonca ak by aj žalovaná poukázala na nejaké iné konkrétne súdne rozhodnutia, ktoré podobnú zmluvu a z nej uplatnené nároky posúdili inak, ani v tomto prípade by nebol podľa súdu prvého stupňa daný dôvod pre obnovu konania. Záver, že neskôr prijaté rozhodnutie v inej právnej veci samo o sebe nie je dôvodom pre povolenie obnovy konania bol už v minulosti prijatý v stanovisku občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu ČSR z 8.9.1982 uverejnenom pod R 2/1983 a súdna prax aj v súčasnosti z neho vychádza. Zo súdom prvého stupňa citovaných rozhodnutí vyplýva aj to, že relevantnými rozhodnutiami v zmysle § 228 ods. 1 písm. a) O.s.p. zákonodarcu mienil tie, ak súd v pôvodnom konaní vyriešil predbežnú otázku odchyľne, než o nej rozhodol príslušný orgán, alebo riešil prípad, ak súd bol viazaný podľa § 135 ods. 1 O.s.p. rozhodnutím iného orgánu, alebo z neho vychádza (§ 135 ods. 2) a neskôr príslušný orgán vyriešil rovnaké skutkové okolnosti inak. Prvostupňový súd uzavrel, že skutočnosť, že iný súd v inom konaní posúdil vymedzenú (rovnakú) právnu otázku inak, nemôže zapríčiniť povolenie obnovy konania podľa § 228 ods. 1 písm. a) O.s.p.. Takýto záver je logický, keďže existuje množstvo právoplatne rozhodnutých vecí s rozdielnym právnym posúdením. Ak by sa takéto iné súdne rozhodnutie malo považovať za dôvod pre obnovu konania, nepochybne by došlo k narušeniu už spomenutého princípu právnej istoty. Navyše by bolo ťažko možné posúdiť, ktoré z rozdielných rozhodnutí by malo byť správne. Preto spomenutý dôvod pre obnovu konania podľa súdu prvého stupňa neobstojí.

Pokiaľ žalovaná poukázala aj na rozpor s európskou judikatúrou a citovala konkrétne rozhodnutia, tieto podľa prvostupňového súdu však všeobecne zdôrazňujú nutnosť skúmať ex offio nekalú povahu zmluvnej podmienky, čo je napokon implementované aj do našej legislatívy, či už v hmotnom práve prostredníctvom § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, alebo v procesnom práve v § 153 ods. 3 O.s.p., alebo v § 172 ods. 9 O.s.p..

Súd prvého stupňa teda dospel k záveru, že oba uplatnené dôvody na povolenie obnovy konania nie sú splnené z vyššie uvedených dôvodov a dokonca že v prvom uplatnenom dôvode žalovaná neuniesla ani len bremeno tvrdenia. Navyše sa súd prvého stupňa stotožnil s argumentáciou žalobcu o nezachovaní prekluzívnej trojmesačnej subjektívnej lehoty na podanie tohto návrhu ohľadom dôvodu uplatneného v § 228 ods. 1 písm. e) O.s.p.. Keď rozhodnutia Súdneho dvora EÚ sú zverejňované v úradnom vestníku Európskej únie v sérii C s tým, že tie rozhodnutia, na ktoré žalovaná poukázala vo svojom návrhu, boli zverejnené v rokoch 2000 až 2012. Citujúc ustanovenie § 2 ods. 1 zákona č. 416/2004 Z. z. o úradnom vestníku Európskej únie o všetom, čo bolo v úradnom vestníku zverejnené, platí, že dňom uverejnenia sa stalo známym každému, koho sa týka. Vzhľadom na toto ustanovenie teda podľa súdu prvého stupňa platí, že žalovaná sa o príslušných rozhodnutiach ESD dozvedela ich zverejnením v spomínanom úradnom vestníku EÚ a je irelevantné, že má postavenie spotrebiteľa a že by citované ustanovenie pre ňu nemalo platiť, keďže zákon žiadnu výnimku v prospech spotrebiteľov neupravuje. Napokon je podľa súdu prvého stupňa logické, že postavenie spotrebiteľa nemôže byť zneužívané do takej miery, že by mohlo v podstate bez ohľadu na subjektívnu prekluzívnu lehotu úspešne sa domáhať obnovy konania z dôvodu, že by pre posúdenie zachovania tejto lehoty postačovalo len jeho tvrdenie o tom, kedy sa o príslušných rozhodnutiach dozvedel. Podľa súdu prvého stupňa je zaujímavé, že u všetkých prípadoch, ktorými sa tento súd zaoberal, spotrebiteľ získal informáciu od toho istého Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS a že stále to bolo v čase do 3 mesiacov od podania návrhu

späťne. Súd prvého stupňa preto dospel k záveru, že návrh je nedôvodný a vzhľadom na to, že bol podaný oneskorene, teda po uplynutí subjektívnej prekluzívnej lehoty v zmysle § 230 ods. 1 O.s.p. platí domnienka o tom, že žalovaná sa o poslednom rozhodnutí ESD dozvedela 14.6.2012.

O trovách konania prvostupňový súd rozhodol tak, že priznal ich náhradu úspešnému žalobcovi podľa § 142 ods. 1 O.s.p. s tým, že tieto predstavujú trovy právneho zastúpenia vo výške 142,78 eur, keď nezistil žiaden dôvod pre použitie výnimočného ustanovenia na nepriznanie náhrady úspešnému účastníkovi v zmysle § 150 O.s.p..

Proti uvedenému uzneseniu, a to proti všetkým jeho výrokom podala v zákonnej lehote odvolanie žalovaná, keď v predmetnom právnom vzťahu ide o zmluvu medzi dodávateľom a spotrebiteľom na finančnom trhu a v zmluvnom vzťahu došlo k použitiu nekalých zmluvných podmienok a porušeniu kogentných noriem určených na ochranu spotrebiteľa. Podľa žalovanej Súdny dvor viackrát judikoval, že záväzok štátu postarať sa o to, aby nekalé podmienky spotrebiteľa nezaväzovali, vyjadrený v článku 6 Smernice Rady 93/13/EHS treba považovať za kogentné ustanovenie. Podľa odvolateľa by nemali byť žiadne pochybnosti o význame princípu právnej istoty, ktorý vyplýva z právoplatného rozhodnutia súdu. Sú však z celospoločenského hľadiska dôvody, pre ktoré je výnimočne, dôležité upustiť od tejto zásady, a to z podstatných dôvodov. Žalovaná podľa svojho odvolania nemala vedomosť o tom, že v zmluve a vo Všeobecných obchodných podmienkach sa vyskytujú neprijateľné zmluvné podmienky s tým, že až z podnetu Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS sa dozvedela o tom, že v zmluve sa nachádzajú neprijateľné podmienky. Už len samotná skutočnosť, že sa objavili pochybnosti o kvalite spotrebiteľskej zmluvy, vyvolávajúce pochybnosti, či neide o neprijateľné podmienky v jej zmluve, je podľa žalovanej relevantná z hľadiska povolenia obnovy konania. Túto skutočnosť odvolateľka nemohla podľa svojho vyjadrenia v čase vydania rozhodnutí nijako použiť, pretože ani súd, ktorý v zmysle judikatúry Súdneho dvora mal ex offio zakročiť, tak neučinil. Odvolateľka zastáva názor, že v štádiu rozhodovania súdu o návrhu na povolenie obnovy konania by nemal súd s konečnou platnosťou robiť závery o základnej veci a že postačí, že nové zistenia môžu prívodiť pre ňu priaznivejšie rozhodnutie po prelomení materiálnej právoplatnosti rozsudku. Ak by sa súd pri vydávaní rozhodnutí zaoberal všetkými zmluvnými podmienkami, tento návrh by sa nepodával s tým, že zákonodarca Občianskeho súdneho poriadku č. 348/2008 reagoval na nezanedbateľný problém a súdom sa zakázalo vydávať platobné rozkazy, ak zmluva obsahuje neprijateľné podmienky. Podľa žalovanej na povolenie obnovy konania by mali postačovať tvrdenia o existencii neprijateľných podmienok v spotrebiteľskej zmluve a po povolení obnovy konania už vo veci samej na základe dokazovania by mal súd vyhodnotiť jednotlivé zmluvné podmienky so zreteľom na všetky relevantné okolnosti podľa článku 4 ods. 1 Smernice 93/13. Obnovou napádaný rozsudok je z vyššie uvedených dôvodov v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora, napr. vo veci Océano Grupo Editoriale, ako aj vo veci Mostaza Claro. Z novších rozhodnutí odvolateľka poukázala na rozsudok vo veci C-618/10, Banco Español de Crédito SA c/a Joaquín Calderón Camino. To, že neodôvodnila odpor proti prvotnému platobnému rozkazu inak, ako požiadavku o splátky, je podľa žalovanej klasickým príkladom konania spotrebiteľa, keď priemerný spotrebiteľ nedokáže posúdiť neprijateľné zmluvné podmienky, ani nekalé obchodné praktiky v zmluvách, ktoré sú právnym základom uplatňovaného nároku a nedokáže využiť procesný inštitút na svoju obranu. Nečinnosť spotrebiteľa nemôže byť podľa žalovanej v takom prípade považovaná za konkludentný súhlas, ale je prejavom rezignácie neinformovaného spotrebiteľa, ktorý nevie o neprijateľnosti zmluvných podmienok, ktoré napriek jej absolútnej neplatnosti žalobca uplatňuje. V tejto súvislosti žalovaná dáva do pozornosti uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6M Cdo 9/2012 zo dňa 16.1.2013, podľa ktorého neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovanosť v tejto oblasti mu nemôže byť na ujmu. V prípade neexistencie právnej úpravy spoločenstva pre príslušnú oblasť je vecou vnútroštátneho právneho poriadku každého členského štátu stanoviť procesné podmienky, ktoré mali zabezpečiť ochranu práv, ktoré jednotlivcom vyplývajú z práva spoločenstva podľa zásad procesnej autonómie členských štátov pod podmienkou, že takéto pravidlá nie sú menej priaznivé, ako pravidlá upravujúce obdobné situácie vnútroštátnej povahy (zásada rovnocennosti) a že nespôsobujú faktickú nemožnosť alebo nadmerné zaťaženie výkonu práv priznaných v právnom poriadku spoločenstva (zásada efektivity). K názorom, v zmysle ktorých rozhodnutie Súdneho dvora EÚ podľa ustanovenia § 228 ods. 1 O.s.p. musí priamo, vecne a personálne súvisieť s pôvodným konaním a nemôže ísť o akékoľvek rozhodnutie. Žalovaná dáva do pozornosti komentár k Občianskemu súdnemu poriadku zverejneným na stránke www.epi.sk <<http://www.epi.sk>>, podľa ktorého je rovnako zrejmé, že rozhodnutie Súdneho dvora alebo iného orgánu európskych spoločenstiev nemusí byť vydané bezprostredne v súvislosti s pôvodným konaním. Nadväzne

je teda možné vyvodit' záver, že súd rozhodujúci o návrhu na obnovu konania prejudiciálne posúdi súlad meritórneho rozhodnutia s judikatúrou Súdneho dvora alebo iného orgánu európskych spoločenstiev. V článku 7 ods. 2 Ústavy SR je deklarovaná záväznosť právnych aktov Európskej únie a ich prednosť pred zákonmi SR (princíp priority). Vnútroštátne rozhodnutie teda musí byť v súlade s rozhodovacou líniou Súdneho dvora EÚ. Cieľ článku 6 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách „zbaviť spotrebiteľa neprijateľných podmienok“ musí byť podľa odvolateľky napĺňaný v rovine pravidiel verejného poriadku (bod 50 uznesenia Súdneho dvora EÚ POHOTOVOSŤ/ C. C-76/10). Podľa odvolateľky návrhom na povolenie obnovy konania v žiadnom prípade nedochádza k spochybňovaniu princípu právnej istoty a zásady res iudicata. Naopak princíp právnej istoty pripúšťa, aby v rámci konania mimoriadnych opravných prostriedkov pre zabezpečenie ochrany práv a právom chránených záujmov účastníka boli preskúmané a prípadne aj zrušené už právoplatné rozhodnutia súdov. Pokiaľ súd prvého stupňa vo vzťahu k subjektívnej lehote na podaní návrhu na obnovu konania argumentuje, že o všetkom, čo bolo uverejnené v úradnom vestníku platí, že dňom uverejnenia sa stalo známym každému, koho sa týka, tak k tomu žalovaná uviedla, že zákonodarca v § 230 ods. 1 O.s.p. rozlišuje pojmy „dozvedel sa“ a „mohol uplatniť“. Zákonodarca nehovorí, že návrh na obnovu konania treba podať v lehote 3 mesiacov od toho času, keď ten, kto obnovu konania navrhuje, sa dozvedel, alebo mohol dozvedieť o pôvode obnovy konania, ale len dozvedel sa a dodáva, alebo od času, keď ho mohol uplatniť. Tieto podmienky nemusia byť splnené súčasne, alebo alternatívne. Z toho logicky podľa žalovanej vyplýva, že dôvod obnovy konania je možné uplatniť len vtedy, keď sa o ňom navrhovateľ dozvedel. Ak sa o ňom nedozvedel, nemohol ho uplatniť. Na druhej strane, ak sa aj navrhovateľ o dôvode obnovy aj dozvedel, nemusí mať vždy možnosť uplatniť ho v tej istej trojmesačnej lehote, v akej sa o obnove konania dozvedel. Inak povedané, ak sa navrhovateľ o dôvode obnovy konania aj dozvedel, ale ho nemohol uplatniť, môže návrh na obnovu konania podať v trojmesačnej lehote, ktorá plynie odo dňa, keď dôvod na obnovu konania už môže uplatniť, aj keď sa o ňom dozvedel už skôr, ale ho skôr uplatniť nemohol. Nie je preto dôležité to, či sa navrhovateľ mohol o dôvode obnovy dozvedieť, ale to, či sa o dôvode obnovy dozvedel. Pojem možnosť je relevantný len vo vzťahu k pojmu uplatnenie, a nie aj pojmu dozvedenie sa. Žalovaná sa domnievala, že aj pojem „koho sa to týka“ pri poukazovaní okresného súdu na § 2 ods. 1 zák. č. 416/2004 Z. z. nemožno vykladať tak široko, že sa tým myslia všetci spotrebiteľia EÚ, ale užšie, a to tak, že sa týka účastníkov konania v prípade ďalších subjektov v priamej príčinnej súvislosti s konkrétnym rozhodnutím. Ak by mali platiť závery okresného súdu, tak by vlastne použitie § 228 ods. 1 písm. e) O.s.p. podľa žalovanej ani v praxi nebolo možné použiť. S poukazom na uvedené preto žalovaná navrhla napadnuté uznesenie zmeniť a návrhu na povolenie odklad vykonateľnosti rozsudku vyhovieť.

Žalobca vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalovanej uviedol, že sa stotožňuje s rozhodnutím súdu prvého stupňa, pretože uplatnené dôvody na povolenie obnovy konania nie sú splnené a návrh je nedôvodný aj vzhľadom na to, že bol podaný oneskorene, teda po uplynutí subjektívnej prekluzívnej lehoty v zmysle § 230 ods. 1 O.s.p.. Poukázal, že lehota pri obnove konania je lehotou prekluzívnou, to znamená, že jej uplynutím zaniká právo podať návrh na obnovu konania na súde. Pri návrhu na obnovu konania sa rozlišuje objektívna a subjektívna lehota na podanie návrhu na povolenie obnovy konania. Plynutie subjektívnej

lehoty na podanie obnovy konania upravuje § 230 ods. 1 O.s.p. s tým, že zákonodarca výnimku zo subjektívnej lehoty nepripúšťa. Vzhľadom ku skutočnosti, že v úradnom vestníku Európskej únie sa zverejňujú aj rozhodnutia Súdneho dvora a súdu prvého stupňa, pričom platí, že dňom uverejnenia sa stali známe aj každému, koho sa týkajú, nemožno podľa žalobcu považovať návrh na obnovu konania za podaný včas, t. j. v lehote 3 mesiacov od toho času, keď sa žalobca o dôvode obnovy konania dozvedel, a to z dôvodu, že sa žalobca v návrhu na povolenie obnovy konania odvoláva na rozsudky európskeho Súdneho dvora zo dňa 14.6.2012, 27.6.2000, 21.11.2002 a 16.11.2010. Zároveň je podľa žalobcu irelevantné, že žalovaná má postavenie spotrebiteľa a nie je dôvod, prečo by pre ňu § 2 ods. 1 zákona č. 416/2004 Z. z. o úradnom vestníku Európskej únie nemal platiť, kedy zákon žiadnu výnimku v prospech spotrebiteľa neupravuje. Podľa žalobcu postavenie spotrebiteľa nemôže byť zneužívané do takej miery, že by mohol v podstate bez ohľadu na subjektívnu prekluzívnu lehotu sa úspešne domáhať obnovy konania z dôvodu, že by pre posúdenie zachovania tejto lehoty postačovalo len jeho tvrdenie o tom, kedy sa o príslušných rozhodnutiach dozvedel. Žalobca preto žiadal, aby odvolací súd rozhodol podľa § 219 ods. 1 O.s.p. a potvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne.

Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) prejednal odvolanie viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania v zmysle ust. § 212 ods. 1, 3 O.s.p. a bez nariadenia odvolacieho pojednávania

podľa § 214 ods. 2 O.s.p. napadnuté uznesenie okresného súdu podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p. potvrdil ako vecne správne.

Odvolačný súd sa v zmysle § 219 ods. 1, 2 O.s.p. stotožňuje s dôvodmi rozhodnutia okresného súdu, pokiaľ konštatovali neexistenciu dôvodov na povolenie obnovy konania a na tieto v podrobnostiach odkazuje s tým, že súd prvého stupňa sa v predmetnej veci riadil správnymi právnymi úvahami a vo veci samej aj správne rozhodol. Na skutkových zisteniach a právnych úvahách súdu prvého stupňa sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania, súd prvého stupňa v predmetnej veci správne konštatuje, že je potrebné vychádzať zo zásady záväznosti a nezmeniteľnosti právoplatného rozhodnutia ako princípu právnej istoty a stability právnych vzťahov, ktorá je jedným zo základných princíпов právneho štátu, ako aj to, že žalovaná nepreukázala žiaden z dôvodov, o ktorý opierala svoj návrh na povolenie obnovy konania, teda tak v zmysle § 228 ods. 1 písm. a) O.s.p., ako aj v zmysle § 228 ods. 1 písm. e) O.s.p.. Pokiaľ ide o dôvod uvedený v § 228 ods. 1 písm. a) O.s.p., nemožno takúto obnovu konania povoliť z dôvodu, že v iných konaniach súdy vyhodnotili zmluvu, o ktorú sa opierali nároky žalobcu uplatňované v konaní 9C/89/2012 ako neplatnú. Tu odvolací súd poukazuje, že rozdielnosť právneho posúdenia zmluvy, o ktorú sa opierali nároky žalobcu v predmetnom konaní Okresného súdu Prešov sp. zn. 9C/89/2012 rozhodne nemôže byť dôvodom na povolenie obnovy konania a takýmto dôvodom môže byť len rozhodnutie iného oprávneného orgánu, ktorý by rozhodol o konkrétnej otázke (v rámci výkonu svojej právomoci), ktorú konajúci súd v preskúvanom konaní vyhodnotil ako otázku predbežnú. Posudzovanie charakteru zmluvy v prípade jej neplatnosti inými súdmi v iných konaniach však rozhodne nie je dôvodom na povolenie obnovy konania. Podobne nebol naplnený dôvod na obnovu konania v zmysle § 228 ods. 1 písm. e) O.s.p., teda pre rozpor s rozhodnutiami Súdneho dvora európskych spoločenstiev, alebo iného orgánu európskych spoločenstiev. Žalovaná opierala tento dôvod, okrem iného, o rozhodnutie C-240/98, C-244/98 (Oceáno Grupo Editoriale SA) s tým, že tieto rozhodnutia sa zaoberajú kontrolou neprijateľných zmluvných podmienok súdom z úradnej povinnosti, pričom tento postup bol v prejednávanej veci dodržaný v zmysle § 172 ods. 9 O.s.p., kedy predpokladom aplikácie predmetných rozhodnutí v otázke naplnenia dôvodu obnovy konania podľa § 228 ods. 1 písm. e) O.s.p. v predmetnej veci by bola neexistencia možnosti takéhoto preskúmania neprijateľných zmluvných podmienok zo strany súdu z úradnej povinnosti, teda nezakotvenia takejto možnosti v právnom poriadku, čo však nie je naplnené v predmetnom prípade.

Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa najzásadnejším argumentom uvádzaným v odvolaní odvolací súd dodáva nasledovné:

Obnova konania je mimoriadnym opravným prostriedkom, čo znamená, že ním možno napadnúť len právoplatné rozhodnutie súdu, a to z taxatívne stanovených dôvodov a v presne určenej lehote, ktorej zmeškanie má za následok procesnú preklúziu práva podať návrh na obnovu konania. Pri mimoriadnych opravných prostriedkoch rozoznávame subjektívne a objektívne podmienky prípustnosti toho-ktorého opravného prostriedku. Subjektívnu podmienku prípustnosti opravného prostriedku predstavuje subjekt legitimovaný na uplatnenie konkrétneho právneho prostriedku. Návrh na obnovu konania môže podať ktorýkoľvek účastník pôvodného konania, prípadne jeho právny nástupca, pričom legitimáciu na podanie návrhu na obnovu konania nemá vedľajší účastník, ani prokurátor, pokiaľ vystupoval v pôvodnom konaní. Návrh na obnovu konania treba podať v lehote 3 mesiacov od toho času, keď ten, kto obnovu navrhuje, sa dozvedel o dôvode obnovy alebo od toho času, keď ho mohol uplatniť (§ 230 ods. 1 O.s.p.).

Konanie o obnove prebieha v dvoch fázach. V prvej z nich (iudicium rescindens) súd skúma, či je obnova konania procesne prípustná; návrhu na obnovu konania v tejto fáze súd buď vyhovie, alebo ho zamietne. Druhá fáza (iudicium rescissorium) predstavuje nové prerokovanie a rozhodnutie vo veci. Jedným z predpokladov procesnej prípustnosti návrhu na obnovu konania, na ktoré sa zameriava súd v prvej z uvedených fáz, je aj skutočnosť, že právoplatný rozsudok je v rozpore s rozhodnutím Súdneho dvora Európskych spoločenstiev alebo iného orgánu Európskych spoločenstiev (§ 228 ods. 1 písm. e) O.s.p.).

Naše národné právo neumožňuje obnoviť konanie pre rozpor s akýmkoľvek rozhodnutím, ale len s takým, kde existuje určité vecné a personálne prepojenie s konaním, ktoré sa má obnoviť. Ak teda vnútroštátne právo neumožňuje obnoviť konanie aj v iných prípadoch, potom to v zmysle zásady ekvivalencie od Slovenskej republiky nevyžaduje ani právo únie.

Jedinou výnimkou, kedy Súdny dvor zakotvil povinnosť prelomiť zásadu res iudicata je situácia, keď vnútroštátny súd rozhodne vec, ktorá nepatrí do jeho kompetencie, ale do kompetencie orgánu Európskej únie. Túto argumentačnú líniu Súdny dvor založil v rozhodnutí Lucchini. Základom tohto prípadu bola výlučná právomoc Európskej komisie rozhodovať o vyplatení štátnej pomoci. Komisia rozhodla o nevyplatení, taliansky súd (ktorý takú kompetenciu nemal), naopak, o vyplatení. Ak by vnútroštátny súd rozhodol vec, ktorá nebola v jeho právomoci, a potom by sa spoliehal na zásadu res iudicata, výlučná právomoc

komisie by bola úplne zmarená. Úniové právo preto v takom prípade obnovu konania vyžaduje - pôjde teda o prípady, keď „vnútroštátny súd zjavne prekročí rozsah právomocí, ktorý mu je priznaný pôsobením európskeho práva v rámci vnútroštátneho ústavného poriadku najmä tým, že si prisvojí právomoc, ktorá je zverená iným orgánom Európskej únie“. Súdny dvor však dodal, že rozsudok vo veci Lucchini je veľmi špecifickou výnimkou, ktorej cieľom nie je spochybniť záver, že úniové právo v zásade nevyžaduje prelomenie zásady res iudicata.

Z uvedeného vyplýva, že úniové právo vyžaduje od slovenského práva, aby umožnilo obnovu konania len v jednom jedinom prípade - ak vnútroštátny súd obojstranne o kompetenciu orgán Európskej únie. Nevyžaduje, aby bola nariadená obnova konania pre rozpor pôvodného rozhodnutia s akýmkoľvek rozhodnutím Súdneho dvora.

Striktný jazykový výklad § 228 ods. 1 písm. e) O.s.p. by mohol zväzdať k záveru, že môže ísť o rozpor s akýmkoľvek rozhodnutím Súdneho dvora. Na charakter rozhodnutia totiž zákon žiadne podmienky nekladie. Na druhej strane ale platí, že súd nie je doslovným znením zákonného ustanovenia viazaný absolútne. Môže, dokonca sa musí od neho (od doslovného znenia právneho textu) odchýliť v prípade, keď to zo závažných dôvodov vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť alebo požiadavka ústavne súladného výkladu zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov (čl. 152 ods. 4 Ústavy). Otázkou teda je, či si účel § 228 ods. 1 písm. e) O.s.p., jeho systematická súvislosť alebo ústavne konformný výklad vyžadujú, aby sme sa od striktného jazykového výkladu odklonili.

Ustanovenie § 228 ods. 1 písm. e) O.s.p. bolo do slovenského právneho poriadku zaradené zákonom č. 384/2008 Z.z.. Dôvodová správa túto normu odôvodňuje výlučne už spomenutým rozsudkom Lucchini. Ten je však veľmi špecifický a týka sa len prípadu, ak vnútroštátny súd zasiahne do kompetencie orgánu Európskej únie. Rozsudok Lucchini tak neumožňuje napadnúť rozhodnutie pre rozpor s akýmkoľvek rozhodnutím. Dôvodová správa potrebu novelizácie okrem prípadu Lucchini neodôvodnila nijako inak. Z toho možno vyvodiť, že cieľom novely bolo umožniť obnovu konania len v prípadoch analogických s vecou Lucchini. Z pohľadu účelu by sa teda § 228 ods. 1 písm. e) O.s.p. mal vykladať skôr reštriktívne.

Pokiaľ ide o systematické súvislosti, tie sú, podľa názoru odvolacieho súdu, tiež pomerne jasné. Neumožňujú obnoviť konanie pre rozpor s akýmkoľvek rozhodnutím. Zo systematických súvislostí celého § 228 ods. 1 O.s.p. totiž jednoznačne vyplýva, že dôvodom na obnovu konania sú len také dôkazy, skutočnosti, rozhodnutia, trestné činy či rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré majú priamy vecný i personálny súvis s napadnutým rozhodnutím. Niet preto rozumného argumentu, prečo by sa práve písmeno e) tohto zákonného ustanovenia malo od tohto systému odkláňať a umožňovať obnovu konania aj z dôvodov, ktoré nemajú ani s účastníkmi a ani s predmetom sporu nič spoločné. Ani písmeno a) tohto ustanovenia nehovorí o tom, že sa má týkať len rozhodnutí, ktoré s vecou vecne i personálne súvisia. Ustálená judikatúra však zaujala jasný a presvedčivý názor, že takýto súvis musí existovať. Niet racionálneho dôvodu, prečo by sa rovnaké zmýšľanie ako pri písmene a) nemalo použiť aj pri písmene e).

Zásadu nezmeniteľnosti právoplatného rozhodnutia, t. j. zásadu res iudicata, je možné narušiť len mimoriadne a výnimočne. Takýmto povoleným prípadom prelomenia uvedenej zásady je síce aj obnova konania, ale vzhľadom na to, že ide o zásah do princípu právnej istoty, je namieste doslovná (skôr reštriktívna) aplikácia príslušných ustanovení pri výklade prípustnosti a dôvodnosti obnovy konania. Práve takýto reštriktívny výklad by sa mal, podľa názoru odvolacieho súdu, zvoliť aj pri posudzovanej norme, nakoľko výklad, podľa ktorého by bolo možné obnoviť konanie pre rozpor s akýmkoľvek rozhodnutím Súdneho dvora (a tým v podstate bez akéhokoľvek časového obmedzenia), nielenže vyvoláva pochybnosti čo do jeho súladu s princípom právnej istoty, ale k porušeniu tohto princípu priamo smeruje. Tomuto porušeniu sa pritom dá ľahko vyhnúť, reštriktívnym výkladom, na ktorý nabáda aj náš ústavný súd. Nie je totiž možné zákon uplatňovať tak, aby došlo k porušeniu ústavných princíпов len z dôvodu legislatívnej nejasnosti textu, ktorú možno odstrániť výkladom v zmysle čl. 152 ods. 4 Ústavy.

Obnova konania nie je opravným prostriedkom, ktorým možno dosiahnuť nápravu nesprávosti súdneho rozhodnutia, ktorá má pôvod v nesprávnom postupe súdu alebo je výsledkom nesprávneho právneho posúdenia veci (s výnimkou § 228 ods. 1 písm. c), e) O.s.p.). Na nápravu nesprávneho rozhodnutia v takýchto prípadoch slúži odvolanie (ako riadny opravný prostriedok proti neprávoplatnému rozhodnutiu), alebo dovolanie (mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatnému rozhodnutiu). Obnova konania je prostriedkom na nápravu rozhodnutia, ktorého nesprávnosť spočíva v nedostatkoch v skutkovom zistení, ktoré nie sú spôsobené nesprávnou činnosťou súdu, ale okolnosťami, ktoré účastníkovi objektívne neumožňovali použiť skutočnosti, rozhodnutia a dôkazy v pôvodnom konaní, alebo nemožnosťou vykonať dôkazy v pôvodnom konaní. Skutočnosti uvedeného charakteru žalovaná v návrhu na obnovu konania neuvádza. V pôvodnom konaní mala možnosť podať i odvolanie, v rámci ktorého mala možnosť uviesť všetky skutočnosti, rozhodnutia a dôkazy, ktorými spochybňuje nárok žalobcu. O nedostatku procesného zavinenia spočívajúceho v tom, že účastník konania nemohol skutočnosti, rozhodnutia a dôkazy použiť v pôvodnom konaní bez svojej viny, čo zakladá dôvod obnovy v zmysle § 228 ods. 1 písm. a) O.s.p. nemožno hovoriť tam, kde účastník pred súdom prvého stupňa sa účinne procesne nebránil a tak, ako tomu bolo aj v prejednávanej veci, požiadal len o tom, aby mu súd prvého stupňa povolil plnenie v splátkach a zároveň ani vtedy, keď v rámci riadnych opravných prostriedkov takúto teraz uplatňovanú obranu nepoužil.

Navrhovateľka obnovy konania uvádza na zdôvodnenie svojho návrhu viacero rozhodnutí Súdneho dvora EÚ. V zásade tieto rozhodnutia sa týkajú povinnosti členských štátov Európskej únie dosiahnuť, aby povinnosti uložené Smernicou rady č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, boli plnené. Nevyplyva z nich, že by právoplatné rozhodnutie súdu, vydané v pôvodnom konaní, bolo s nimi v rozpore. Z uvedeného dôvodu tu nie je ani predpoklad pre povolenie obnovy konania z hľadiska ust. § 228 ods. 1 písm. e) O.s.p..

Odvolací súd dodáva, že ani predložené rozsudky súdov Slovenskej republiky nie sú právne významné pre danú vec, keďže sudcovia Slovenskej republiky rozhodujú nezávisle v súlade s čl. 144 Ústavy SR, sú viazaní Ústavou, Ústavným zákonom, Medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2, 5 a zákonom.

Žalovaná sa pritom bráni rozhodnutiami Súdneho dvora vydanými ešte pred právoplatným skončením pôvodného konania, s ktorými sa už mohla brániť už v pôvodnom konaní. Ak tak neurobila, podľa názoru odvolacieho súdu, obnovou konania sa ani nemožno zaoberať. Pri povoľovaní obnovy konania totiž platí zásada, že pokiaľ účastník zo svojej viny neuplatnil určitú skutočnosť v pôvodnom konaní, je vylúčený z ďalšieho jej uplatňovania aj s dôkazmi, ktoré majú túto skutočnosť preukázať. Nič na tom nemôže zmeniť ani fakt, že navrhovateľka obnovy je spotrebiteľ. Aj ochrana spotrebiteľa musí mať - ako to uvádza Najvyšší súd ČR - svoje medze a nemožno ju poňať ako obranu jeho ľahkomyselnosti a nezodpovednosti. V prípade, ak Súdny dvor vydal obdobné rozhodnutie po právoplatnom skončení pôvodného konania, podľa odvolacieho súdu, ani v takom prípade by obnova konania nemala byť povolená. Malo by sa totiž hľadiť nie na konkrétne rozhodnutie, ale na argumentačnú líniu. Súdny dvor sa vo svojich rozhodnutiach často odvoláva na svoje skoršie rozhodnutia. Preto by súd mal pátrať, kedy sa táto argumentačná línia začala. Keďže sa začala pred právoplatným skončením pôvodného konania, rozhodnutia, ktoré v nej pokračujú aj po právoplatnosti, by nemali byť brané do úvahy.

Nemenej závažnou otázkou je začiatok subjektívnej lehoty na podanie návrhu na obnovu konania. Tá je 3-mesačná a začína plynúť od toho času, keď ten, kto obnovu navrhuje, sa dozvedel o dôvode obnovy. Žalovaná za začiatok považuje moment skutočného dozvedenia sa o judikatúre Súdneho dvora. V tomto smere je odvolací súd toho názoru, že na plynutie tejto lehoty je významným čas zverejnenia takéhoto rozhodnutia v Úradnom vestníku EÚ. Takýto prístup je viac v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi zo zásady právnej istoty, medzi ktoré patrí požiadavka určitosti právnych situácií. Obdobný záver zaujal napríklad aj Krajský súd v Banskej Bystrici, ktorý konštatoval, že subjektívna lehota začína plynúť uplynutím dvadsiateho dňa od zverejnenia rozhodnutia Súdneho dvora v Úradnom vestníku EÚ, v ktorom je každé takéto rozhodnutie publikované, čím sa stáva záväzným pre každú fyzickú, ako aj právnickú osobu. V prospech tohto výkladu hovorí aj skutočnosť, že objektívna lehota nie je v prípade § 228 ods. 1 písm. e) O.s.p. nijako limitovaná. O to viac by sa mala reštriktívne posudzovať lehota subjektívna.

Za takejto situácie, keď žalovanou uvádzané skutočnosti pre ňu nemôžu privodiť priaznivejšie rozhodnutie vo veci, odvolací súd napadnuté uznesenie v zmysle ust. § 219 ods. 1,2 O.s.p. ako správne potvrdil, vrátane toho výroku, ktorým súd prvého stupňa zamietol návrh na odklad vykonateľnosti pôvodného rozhodnutia, keď tento návrh sa zamietnutím návrhu na povolenie obnovy konania stal bezpredmetným.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ustanovenia § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p., keď žalovaná v odvolacom konaní úspešná nebola a žalobca ich náhradu nežiadal, preto mu ich súd nepriznal.

Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z. z.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je možné podať odvolanie.